

Domingo Villar (1971- 2022)

Estudou Historia na Universidade de Santiago de Compostela, pero despois adicouse á elaboración de guións para cinema e televisión. Residía en Madrid, onde exerceu durante anos como comentarista gastronómico e literario en programas de radio e colaborando habitualmente en diversos medios.

Creador do singular inspector Leo Caldas, Villar é un dos máis importantes escritores de novela negra en España, destacando a proxección internacional da súa obra, que o mesmo traduciu ao español e outros trasladaron tamén ao inglés, francés, alemán, italiano, ruso, checo, noruegués, hebreo, polaco, holandés, búlgaro ou sueco.

TERTULIAS LITERARIAS SANTA CRUZ GRUPO B

A primeira entrega das aventuras de Leo Caldas, inspector de policía nunha comisaría de Vigo, titulouse *Ollos de auga* (2006) e a seguinte *A praia dos afogados* (2009), e a derradeira das súas obras *O último barco* (2020)

Con ambas obtivo numerosos galardóns e recoñecementos, tanto nas súas edicións orixinais en galego como a través das diferentes traducións; entre outros: o Premio Antón Losada Diéguez, Premio da Federación de Libreiros de Galicia, Premio Frey Martín Sarmiento, o Premio Sintagma ou o Brigada 21, sendo finalista dos Crime Thriller Awards e o Dagger International no Reino Unido, o Lle Point du Polar Européen en Francia e o Premio da Academia Sueca de Novela Negra.

A praia dos afogados levouse ao cinema en 2015 baixo a dirección do realizador español Gerardo Ferreiro, sendo responsables do guión o propio Villar e Felipe Vega.

- (Foto propiedad de: [Twitter Domingo Villar](#))

TERTULIAS LITERARIAS SANTA CRUZ GRUPO B

E, por fin no 2019, Villar regálanos a que iba a ser a súa derradeira novela da saga. En *O último barco* o inspector Leo Caldas busca a Mónica Andrade, a filla desaparecida dun prominente cirurxián de Vigo. Este sinxelo punto de partida pon en marcha unha maquinaria na que o puro relato detectivesco mestúrase con historias persoais e se engrandece co retrato dun mundo, de calma e oficios antigos, en vías de extinción.

A narrativa de Villar atrapa pola súa habilidade para a recreación de tramas históricas e a complementariedade enriquecedora dos seus personaxes, nunha prosa que non descoida os detalles na recreación das atmosferas e o humor nos diálogos e situacións.

CRÍMENES Y HUMOR EN
LAS NOVELAS DE DOMINGO
VILLAR

Javier Rivero Grandoso

Universidad Complutense de Madrid

Departamento de Filología Románica, Filología Eslava
y Lingüística General

Este artigo ten como obxectivo destacar a importancia do humor na obra de Domingo Villar. Analizando as situacións cómicas que crea o autor para descubrir os elementos humorísticos utilizados e a súa finalidade. Parécenos esencial ter a configuración das personaxes e do uso recorrente de estereotipos para mostrar o papel do humor en *Ollos de Auga*

De feito, o propio Villar afirma que «a investigación policial non é máis que unha escusa para contar o que sucede ao redor».

- Esta boa aceptación dos lectores e a crítica débese en gran medida á combinación da intriga propia dunha novela policíaca con outros elementos como a descrición do ambiente e a paisaxe galegos e o hilarante humor.
- É precisamente a construción da parella investigadora o que espertou un maior interés entre os lectores polo contraste que nela prodúcese. Esta está composta polo inspector Leo Caldas, o protagonista, e o seu compañeiro, o axente Rafael Estévez.

TERTULIAS LITERARIAS SANTA CRUZ GRUPO B

- **Caldas** é un policía de Vigo, lacónico e solitario, que envorca todo o seu esforzo en realizar eficientemente o seu traballo. Rafael Estévez, en oposición a Caldas, é un conflictivo axente aragonés que é trasladado á comisaría de Vigo polos problemas que tivo no seu anterior destino, ás veces o uso recorrente da violencia convértese nunha fonte de conflitos.

- A vida de **Leo Caldas** susténtase principalmente na resolución dos casos e na participación semanal no programa radiofónico, *Patrulla nas ondas*. Villar construe un personaxe solitario e un tanto apático, con poucas persoas ao seu redor, que son principalmente o seu pai, co que mantén unha relación algo áspera, sen un trato excesivamente fluído, e Carlos, o dono da taberna Elixio.

TERTULIAS LITERARIAS SANTA CRUZ GRUPO B

TERTULIAS LITERARIAS SANTA CRUZ GRUPO B

- **Rafael Estévez** está construído, salvando as distancias e con as diferenzas necesarias para cumprir coa función para a que o utiliza Villar, a semellanza do modelo do criado gracioso do teatro da Idade de Ouro, e mesmo, de Sancho Panza. Estévez é o acompañante do protagonista no só debido ao cumprimento dun requisito de verosimilitude, xa que a policía traballa xeralmente en parellas, senón tamén como recurso narrativo para establecer o diálogo con Caldas, á maneira cervantina, ou, citando aos clásicos policíacos, como Sherlock Holmes e Watson ou Hercules Poirot e Arthur Hastings.
- **Estévez** é un recurso que intelixentemente utiliza Villar para mostrar Galicia como algo novo aos ollos do lector. Por medio do axente aragonés presenta a beleza da paisaxe galega, pois Estévez visita por primeira vez eses lugares. É o que se enfrenta coa forma de ser galega, recreada tópicamente, e á que non consegue afacerse
- Pero se **Estévez** mostra a súa antipatía coa forma de ser do galego, a vinganza a provocan cómicamente os animais. En dous momentos de Ollos de *auga* un can e unha faneca brava tómana con Estévez, o que crea dúas situacións bastante graciosas que confirman ao axente aragonés como principal fonte de humor das obras.

TERTULIAS LITERARIAS SANTA CRUZ GRUPO B

- **O humor** é, pois, un compoñente esencial nas novelas de Villar. A intención do autor galego é divertir ao lector, e estas esceas humorísticas serven de contrapunto á seriedade e o dramatismo propio dos crimes que se relatan. Así se rebaixa a tensión asociada a unha narración de intriga, co elemento cómico como recurso que escollen moitos dos escritores españois actuais de novela policíaca
- Pola tanto, **a intención de Villar** non é satirizar ao personaxe nin moito menos as costumbres galegas, senón mostrar a mentalidade desta rexión a través da mirada dun personaxe foráneo, que pode sinalar e sorprenderse por los diferentes xeitos de ser e de comportarse respecto a o seu lugar de orixe. Para iso o escritor asume os estereotipos ligados a Galicia, e lonxe de criticalos, deféndeos como parte da composición dos seus personaxes e contrástaos con Estévez, o personaxe aragonés que se ve de repente fronte aos tópicos galegos que lle costa tanto soportar.

O lugar do crime....

A realidade de Toralla, a única illa privada con acceso restrinxido en Vigo

Unha illa na que vivir rodeado unicamente dun centenar de veciños. Todos eles de caché, persoas importantes e con gran renome na cidade. Unha comunidade de propietarios tranquila, onde os chalés teñen xardíns con piscina onde as ondas métese nos días de intemperie, os cans inmejorablemente educados saen a pasear á tardiña polo bordo da praia e os areais son tan exclusivos que non se ven saturados nin sequera en tempada alta de verán.

Illa de Toralla

** Se queredes saber máis:

<https://www.elespanol.com/treintayseis/articulos/actualidad/la-realidad-de-toralla-la-unica-isla-privada-con-acceso-restringido-en-vigo>

TERTULIAS LITERARIAS SANTA CRUZ GRUPO B

CONVERSANDO CON...

Attilio Castellucci entrevista Domingo Villar

CURSO 2022-2023

TERTULIAS LITERARIAS SANTA CRUZ GRUPO B

Domingo Villar, hoxe en día es un autor internacional, traducido en todo o mundo. **Fágoche unha pregunta parva: como vives a fama?**

A fama literaria é sempre relativa. Un podería ir no metro sentado a carón de John Irving ou de Norman Mailer sen decatarse de quen son, así que tampouco é gran cousa. Si que noto un agarimo enorme por parte dos lectores nos encontros e nas feiras. A cousa cambiou no sentido de que o agarimo é o mesmo, pero antes acudía menos xente. Pero levo todo iso moi ben, intento seguir vendo a cada lector como un; os libros lense de un a un e escríbense para ser lidos de un a un e espero que todo iso siga así.

Prefires que te consideren un autor galego ou castelán? Ou a cousa é indiferente para ti?

Para min é bastante indiferente. Eu son vigués, son galego, son español, son europeo e son cidadán do mundo. Entón eu creo que podo coller en calquera desas descripcións. Sempre pensei que eu sería do que non me faga escoller. Se para ser vigués alguén me esixe deixar de ser outra cousa, entón deixarei de ser vigués. Entendo que fóra probablemente o ser galego non teña tanta significación, así como entendo que todo iso responda máis a unhas cuestións comerciais das editoriais que a outra cousa. Eu vivo en Madrid dende vai moitos anos, pero son completamente galego de arriba abaixo, son un fillo da Ría.

TERTULIAS LITERARIAS SANTA CRUZ GRUPO B

Cústache escribir en galego?

Non, ao revés, faime estar emocionalmente no lugar onde quero estar cada vez que me sento a escribir. Ademais o galego ten unha vantaxe grande, a súa sonoridade. Eu sempre pensei que o galego, xunto co italiano e o portugués do Brasil, é unha das tres linguas romances con mellor sonoridade. Eu adoito ler en voz alta todo o que vou escribindo e escribir en galego crea a fantasía de estar escribindo mellor do que o estou facendo en realidade.

Por que marchaches de Galicia? Nós somos italianos, falo por min e por moitos dos meus amigos, que namoramos de Galicia e vivimos alí durante anos e agora sempre soñamos con volver; e ti que naciches alí, resulta que te fuches. Con todo, as túas páxinas mostran o profundo amor que tes pola túa terra. Así que, a pregunta é case trivial: por que non volves?

Marchei porque a miña muller, que é de Teruel, tiña unha oportunidade de traballo. Para ela o vencello con Galicia non era o mesmo que tiña eu, así que cando tivo a proposta de traballo, sentamos e valoramos a cousa. Ela tampouco estaba afeita á choiva, o último ano que estivemos alí foi o ano 2000 que foi un ano no que choveu unha vez soa, pero choveu de outubro a abril, seis meses sen parar, e ela pedíume por favor que a sacase de alí que para ela era tremendo. Así que viñemos a Madrid, eu estudara en Madrid, de feito a miña muller e mais eu coñecémonos aquí. Marchei por amor, pero eu sempre que podo volvo a Galicia.

TERTULIAS LITERARIAS SANTA CRUZ GRUPO B

Máis alá do lugar onde naciches e que gardas no corazón, que representa Vigo? Non a Vigo real, esa importante encrucillada naval e industrial, senón a Vigo que reinventas nas túas novelas, o fondo e a escenografía sobre a que se moven as personaxes das túas historias.

Por unha banda, é un territorio ideal para escribir unha novela negra: unha cidade grande, urbana pero rural ao mesmo tempo, cun mar bravo pero tranquilizado dentro da Ría, abrigado polas illas Cíes, cunha fronteira próxima, cun porto polo que pode entrar calquera mercancía; de entrada é un escenario ideal. Pero á marxe diso, para min é un territorio emocional que me leva á infancia e que me permite falar de cheiros, de cousas que arrecenden, permíteme volver emocionalmente a un mundo no que eu fun feliz. Despois, sempre tiven a idea de que escribir dun lugar moi concreto é o xeito de facer literatura comprensible en calquera lugar do mundo, de facer literatura universal.

Eu creo que non sabería escribir doutro lugar, cada vez que pecho os ollos para sentar a escribir vénme a Ría, vénme a mesa chea de cousas e as festas e os alalás; é a miña terra.

Os olores son os que che levan a calquera lugar, hai olores inconfundibles para min, por exemplo, a miña infancia é un olor a mar e a figueira. Cheiro unha figueira e inmediatamente volvo aos dez anos.

TERTULIAS LITERARIAS SANTA CRUZ GRUPO B

Permítome un paralelismo atrevido: a túa descrición de Vigo lémbreme un pouco á de Ourense de Blanco Amor, autor que amo especialmente. Non no sentido de que tedes o mesmo estilo, senón de que describides unha cidade non como é, senón tal e como a lembrades e, quizais, a imaxinades. Basicamente, reinventades a cidade a través das vosas lembranzas?.

Eu non pretendo facer unha descrición topográfica da cidade, o que eu pretendo é facer unha descrición emocional. Escribo a través dos recordos e os recordos cando son agarimosos sempre menten, e menten para ben, e disfrazan un pouco a realidade e decórana. Eu moitas veces volvo á miña cidade, paseo polas rúas e miro arredor e penso que me pasei describindo as cousas, penso que dende aquí non se ve o mar como eu o contei, pero para min si que se ve, sempre está presente. A realidade é un pouco distinta. Eu sempre, cando reflexiono sobre isto, me dou conta de que efectivamente son de mar.

En Vigo recibimos milleiros de turistas, de veraneantes, e eu sempre namoriscaba dalgunha veraneante. Entón non había redes sociais, non había internet, había as cartas e pasabas o ano imaxinando aquela rapaza e pensando nela e cando chegaba a rapaza estaba ben pero comparado con como a magnificara a imaxinación pois tiña pouco que facer. A min sucédeme un pouco coa cidade, como estou namorado dela, lémbroa máis bonita do que é, pero así é como a describo.

TERTULIAS LITERARIAS SANTA CRUZ GRUPO B

Entón cando volves a Vigo atopas unha cidade moi diferente con respecto á que lembrás?

Si, claro, cando volvo a Vigo noto que eu describín as cousas e que se me foi un pouco a man, que a fixen como se lle pasara o Photoshop.

A estrutura das túas novelas: capítulos breves, parágrafos aínda máis breves, onde prima a parataxe sobre a hipotaxe. É simplemente o teu estilo, é dicir, escribés así deseguida ou é unha elección consciente para facer máis fluída a lectura, pedirlle menos esforzo ao lector e, polo tanto, lograr achegar máis xente ás túas novelas?

Aínda que pareza imposible, xa que teño unha novela de 800 páxinas, eu non sei escribir nada demasiado longo. Se penso no que teño que escribir sen albiscar o final é como se me boto a nadar sen ver a outra beira do río, afofo porque me abandonan as forzas, non sei para onde tirar. Coa literatura succédeme algo semellante. Eu son capaz de escribir un capítulo curto, como un chanzo dunha escaleira, e así, chanzo a chanzo, son capaz de subir ata o infinito. Pero non son capaz de escribir nada que me leve demasiado lonxe, pérdome, divagaría, escaparía do lugar a onde me dirixo.

Os que escribimos novelas negras sempre temos dúas voceciñas rumoreando nas orellas: unha delas di que temos que ter máis ambicións literarias, que temos que facer unha literatura máis florida; e a outra voceciña dime que temos que ter coidado porque a hipotaxe na literatura pode supor paus nas rodas da historia que pode deixar de camiñar; entón sempre intento manter un equilibrio entre estas dúas cousas. As miñas tres novelas están escritas conto a conto, cada capítulo como un conto; e só así, de conto en conto, podo ir ata

TERTULIAS LITERARIAS SANTA CRUZ GRUPO B

calquera lugar.

Pero cando escribes sabes xa quen é o culpable.

Si, claro, sei que é o que sucedeu, teño unha idea, máis ou menos, na cabeza, fago moitas notas, teño moitos apuntes. Pero logo a literatura toma o mando e moitas veces pérdome, afástome do itinerario previsto e marcho para outros lados se aparecen personaxes que cobran vida e que teñen máis enxunlla da que eu previra. A literatura ten algo de improvisación, por iso penso que é tan difícil aprender a escribir nunha academia, porque non se pode aprender a improvisación, é algo que hai que sentir e coller os caminos, os vieiros distintos cando chegas á encrucillada e cando tes que elixir por onde vai continuar a historia.

Claro que desde o principio eu xa teño claro quen foi a matar, pero o camiño para chegar ata aí vai ás veces por vieiros distintos dos que eu tiña previsto.

Eu sempre comparo a novela policial cunha canción que se chama Samba em prelúdio de Vinícius de Moraes que está no disco famoso “La fusa”, no que canta con Maria Creuza e con Toquinho. É unha canción de amor, ou de desamor, primeiro canta el, despois canta ela e logo cantan xuntos e converxen as músicas. Nunha novela negra hai unha historia que é a historia da investigación e outra historia que é a historia do crime. Cando empezo a escribir eu coñezo a historia do crime, mentres que a historia da investigación é a que se me vai aparecendo e vaime levando por sitios distintos e os últimos pasos van xuntos cando se descubre o final, cando se descubre o crime, entón camiñan da man como na Samba em prelúdio de Vinícius de Moraes.

TERTULIAS LITERARIAS SANTA CRUZ GRUPO B

Nas túas novelas dis que hai moito de Montalbano de Camilleri. Eu, pola contra, atopo moito máis de Maigret de Simenon.

Pode ser. Eu lin con devoción aos dous, a Camilleri e a Simenon, ademais de a Fred Vargas e a Dürrenmatt, que me encanta; pero o que é certo é que para min Camilleri foi determinante porque é o autor que me ensinou que se podía facer literatura de verdade coa escusa da investigación dun crime, que se podía facer literatura amena, pero fonda e culta ao mesmo tempo, ambiciosa pero entretida e divertida e, todo isto, coa escusa dunha investigación policial. E que se podía explicar como era o mundo dende un currunchiño do sueste dunha illa, dende aquela Vigata que ten que estar cerca de Noto e de Modica e de Ragusa e dende aquel lugar podíanse facer novelas que falaban da vida por fóra e da vida por dentro, e todo iso coa escusa dunha investigación policial. Lendo a Camilleri eu pensaba “se este home conta o mundo dende un currunchiño dunha illa do Mediterráneo, por que non vou contar eu o mundo dende Galicia, dende a Ría, que ten tanta personalidade?”. É certo que ler a Camilleri me deu pulo para lanzarme a escribir novelas policiais; eu escribía, pero escribía contos, dende rapaz, a ningún dos meus mestres da escola lles sorprende o meu oficio; a diferenza é que antes só o sabía eu e a xente máis achegada e agora sábeo máis xente.

.....

TERTULIAS LITERARIAS SANTA CRUZ GRUPO B

A parella Caldas-Estévez é peculiar, máis que a de Holmes-Watson parece máis próxima a Montalbano-Augello, aínda que moitas veces Estévez ten máis características de Catarella.

Si, ás veces. O que sexan dous é un feito natural con razóns evidentes: cando un chama a policía, aparecen sempre dous, por seguridade, non é nada que inventara nin eu, nin ningún autor. Pero o bo de Estévez é que me permite contar como é o meu mundo. Eu escribo acerca de Galicia, escribo en galego e conto cousas que para os galegos son obvias, pero da man de Estévez eu podo contarlle a un lector que non o saiba como funcionan as nasas ou como son as nosas costumes sen necesidade de que o explique o narrador; non tería sentido en galego, falando para os galegos, que eu explicase como son as artes da pesca ou as vendimas ou como son as fases do campo, das uvas, das viñas. Sen embargo, o que si podo facer é ter un estranxeiro que non entende algunhas cousas e o que non entende, o que o sorprende, preguntao e así, sen necesidade de grandes descrições, mediante diálogos sinxelos nos que os personaxes lle contan a Estévez o que non comprende, eu pódollo contar a un lector que non estea en antecedentes. Estévez, sendo de fóra, permíteme contar como é Galicia, permíteme ver a miña cidade e a miña terra cos ollos de recién chegado.

.....

TERTULIAS LITERARIAS SANTA CRUZ GRUPO B

Les as historias policiais dos teus compatriotas galegos? De quen te sentes máis preto?

Leo algúns. Por exemplo, un libro que me encanta é Ganga, de Antón Lopo. Dos meus coetáneos son bo amigo e lector, por exemplo, de Pedro Feijoo, leo a Inma López Silva, a Rosa Aneiros, considero Resistencia un dos grandes libros dos últimos anos. Xesús Manuel Marcos é un autor que non ten o éxito que merece, a min gústame moitísimo e penso que debería ter máis recoñecemento. Por suposto, encántame Manuel Rivas que, aínda que non é novela negra, a atmosfera non é tan distinta, sobre todo, pensando por exemplo en Que me queres amor, que é para min o máis salientable, ou incluso Os libros arden mal no que si que hai un misterio, hai unha fuxida e hai algo que buscar, hai algo de mundo disfrazado de novela negra; non hai unha investigación policial, pero si que hai unha persecución, eu non o vexo tan lonxe.

.....

Entre outras cousas, nas túas novelas a choiva, ese gran tópico galego, está moito menos presente do que agardaríamos: unha denuncia do cambio climático ou só unha forma de desbotar un tópico trillado?

Non, o que está é a choiva intermitente, que é o que Estévez, por exemplo, non é capaz de aturar, que de repente choiva, de repente faga calor, esa choiva que coñecemos ben os que vivimos no sur de Galicia. Os que vivistes en Santiago tedes esa boina de poalla, de chuvia fina que non para; en Vigo é distinto, as nubes pasan, descargan e marchan, logo vén o sol. Podemos ter case todas as estacións nun mesmo día.

TERTULIAS LITERARIAS SANTA CRUZ GRUPO B

Entón a chuvia ten un protagonismo, pero un protagonismo relativo, é un pouco un invitado excepcional que aparece cada día, pero que non está presente, non é o telón de fondo constante. O telón de fondo constante é precisamente ese clima en constante movemento que tanto cabrea a Estévez.

.....

A pregunta das preguntas, o triunfo da banalidade: “Madame Bovary c’est moi”. Canto hai de Domingo Villar en Leo Caldas? E canto do teu pai e da vosa relación no pai do inspector e na relación que hai entre eles os dous?

Eu creo que non tanto, pero a realidade é que meu pai, ata que viviu, me tiña prohibido matar o pai de Leo Caldas. Díciame “ti non o mates”, eu dicíalle “papá, que non es ti, que é literatura”, e el díciame “dáme igual, non o mates”. E aí estou, sen matarlo. Tamén me pasou con Carlos, o taberneiro da taberna do Elixio, el morreu, pero eu á súa viúva prometínlle no cemiterio que nos meus libros non ía morrer que, mentres eu escriba novelas con Caldas, Carlos estará con el ao outro lado da barra.

Caldas e máis eu nacemos os dous na beira da mesma ría, na mesma cidade, supoño que temos algúns referentes comúns; os dous somos fillos de adegueiros, pero adegueiros aos que lles chegou a vocación un pouco tarde; os dous colaboramos na radio, eu falei de gastronomía algúns anos e despois fixen crítica literaria na Radio Nacional de España e agora falo dos partidos do Celta en Radio Marca. A radio a min colocoume nun lugar absurdo, no que incluso os meus amigos máis íntimos me preguntaban cousas que crían que eu sabía só por saír

TERTULIAS LITERARIAS SANTA CRUZ GRUPO B

na radio, como se iso me situase nun lugar intelectual preeminente, cando eles me coñecían de sobra e resultaba absurdo que me fixesen as preguntas que me facían, como “vou de viaxe de noivos a Vietnam, onde podo comer en Vietnam?” e eu dicía “por favor, non preguntes parvadas”. Por iso Caldas vai a unha emisora de radio na que non ten nada que dicir, nada é competencia súa, el dedícase aos asasinatos e aos atracos e alí as cousas son os semáforos, as rúas, as goteiras e tal, son cousas que non lle tocan. Supoño que todo iso é algo que temos en común Caldas e máis eu, pero eu non o vexo transunto de mín, en realidade é ao revés, eu vouno coñecendo pouco a pouco e co tempo, así que o vou coñecendo, voume un pouco namorando da súa forma de ser. Detrás dese tipo un pouco melancólico, que pode parecer un pouco triste, está alguén que é enormemente compasivo, alguén que sabe que está nunha situación na que pode minorar a dor allea e a iso é ao que se dedica con deleitación, máis que a cumprir estreitamente co deber; o que el quere facer é minorar o sufrimento da xente porque sabe que está en situación de podelo facer. Este ser compasivo de Caldas tenme cada vez máis admirado, non esperaba que fose daquela forma. Eu non sabía se ía devir en frívolo ou que, non sabía como ía ser a súa evolución, pero cada vez apetécame máis pasar o tempo con el, creo que é un tipo de fiar.

Intrigoume a biblioteca de Luis Reigosa, a vítima de Ollos de auga: cantos deses libros tamén pertencen á biblioteca de Domingo Villar?

Algúns. Os de Camilleri por suposto, algúns dos de Kant e de Hegel, en fin, algúns deles están na miña casa, igual que os discos que ten. A min gústame moito a música e traballo coa música, música na que non se fale, que sexa só instrumental. De feito, Ollos de auga escribina enteira cun disco dun contrabaixista ferrolán que se chama Baldo

TERTULIAS LITERARIAS SANTA CRUZ GRUPO B

Martínez, A praia dos afogados escribina escoitando Le onde de Ludovico Einaudi e O último barco case todo escoitando a Bill Evans, o pianista. Agora ando con Hania Rani, unha pianista polaca, e con Joep Beving, que é outro pianista holandés, que son os que me acompañan esta temporada. E supoño que todas estas cousas acaban coando nas novelas.

Eu son máis de violín que de piano. É que o violín é demasiado estridente para escribir. O violín parece que fala, prodúceme máis distorsión cando escribo. Encántame o violín, pero non para traballar.

Falemos do proceso de autotradución. Eu son dos que pensan que un autor, aínda que sexa bilingüe ou diglósico, debería optar por expresarse só nunha das dúas linguas e deixar que outros o traduzan, senón estaríamos ante unha reescritura da novela máis ben que ante unha tradución; ademais, filoloxicamente, a segunda versión (é dicir, a obra traducida) prevalecería sobre a primeira por ser máis recente, froito dunha reelaboración do mesmo autor e, polo tanto, expresión da vontade última do escritor. Por que te autotraduces?

Estou de acordo co que dis, tes toda a razón. Eu creo que a versión última é a boa, pero a versión última son as dúas porque eu non escribo a novela en galego e despois escribo en castelán e o que estaba en galego quedaba e o que está en castelán queda; despois do castelán volvo ao galego outra vez. Remato as dúas a un tempo e vou conto a conto, capítulo a capítulo traducindo o libro. Mira, tradúzoo porque teño inseguridades, porque son enormemente fráxil e escribir en dúas linguas permíteme pasar dúas veces o texto polo coador e isto permite que queden máis detritos no coador, máis posos, e que a novela sexa

TERTULIAS LITERARIAS SANTA CRUZ GRUPO B

máis líquida. Como ti ben sabes, traducir non é cambiar unhas palabras por outras, mesmo pasando do galego ao español que son dúas linguas tan semellantes. Traducir é descompoñer o texto e volver a crealo e sorprenderíaste da cantidade de cousas das que eu non me decatara cando escribín a primeira vez. Cando traduzo o primeiro areón noto que hai moitísimas cousas que deberían modificarse, que deberían cambiar e evolucionar e moverse doutro xeito. Prefiro facelo así. Ademais eu vivo dende o ano '89 en Madrid, salvo dous anos entre o '98 e o 2000 que vivimos en Vigo, pois levo máis vida en Madrid que en Vigo. A miña familia, a miña muller é de Teruel e cos meus amigos de aquí falo en castelán. A miña vida transcorre case ao 98% do tempo en castelán. Sen embargo, escribir en galego permíteme estar emocionalmente no lugar no que quero estar. En cambio, os diálogos, por exemplo, en galego teño medo que me queden antigos, de estar escribindo no galego de 1988 en vez de estar escribindo no galego de hoxe porque non o falo habitualmente, falo cos meus editores, falo con algúns amigos e tal, pero non estou na rúa para escoitar como evolucionou o galego e como se fala hoxe. Pero decidín facelo así, e non me arrepinto, malia que tes razón, malia que hai unha perversión e é verdade que se debería deixar a outro facelo, pero eu creo que se enriquecen as dúas versións do libro, que ao final eu as que remato son dúas versións orixinais, teño dous manuscritos orixinais en dúas linguas, están traballados indo, viaxando dunha lingua á outra. Vou traducindo capítulo a capítulo, conto a conto. De feito, arranco en galego, paso ao castelán, se teño dúbidas cos diálogos volvo ao castelán e vou do castelán ao galego... a cousa vai e vén todo o tempo dun lado para o outro, dunha lingua para a outra.

.....

TERTULIAS LITERARIAS SANTA CRUZ GRUPO B

A praia dos afogados publicáchelo tres anos despois da primeira novela, Ollos de auga; pero para a terceira, O último barco, tivemos que esperar 10 anos. Como foi?

Pasou que tiña unha novela de cincocentas páxinas rematada, íase titular Cruces de pedra e estaba para saír no ano 2013. Cando estaba eu corrixindo, dándolle voltas e tal, non estaba eu excesivamente convencido, xusto naqueles días morreu o meu pai e, emocionalmente, eu estaba aquí (indica en alto coa man) e o meu libro estaba aquí (indica en baixo coa man). Había un salto emocional grande entre eu e o libro e había varias opcións. O último barco fala dos lutiers e estaba eu igual que os lutiers que constrúen instrumentos e teñen o risco de que algún instrumento non soe como debe. Ti fas un violín e se o violín non soa como debe tes tres alternativas: unha é pulir a madeira para intentar buscar esa sonoridade que a primeira vez non atopaches; a segunda opción é entregar o violin, que o músico o toque, e esperar que non detecte que non soa como debe; logo hai unha terceira opción que é desmontar o violín, aproveitar as pezas que poidan servir e volver a facelo dende o principio. Eu primeiro intentei corrixir o texto, cambialo, modificalo, pero cando levaba dous meses pechado, despois de avisar a Galaxia e a Siruela, que son os meus editores en galego e en castelán, de que parasen os plans de lanzamento porque quería retocar o texto, despois de dous meses decateime de que o libro non estaba como debería e volvíñ escribilo dende outro lugar, como che dicía antes, colocando a Caldas nese lugar emocional no que o pai deixa de ser un refuxio para ser un motivo de preocupación. E dende ese lugar escribín o libro de corrido, pero levoume tres anos máis, é un libro de oitocentas páxinas e eu non son excesivamente fértil; ademais o feito de escribir o libro en dúas versións, por unha banda, depura o texto, fai que case non necesite correccións, pero, por outra banda, ralentiza moito o meu traballo.

TERTULIAS LITERARIAS SANTA CRUZ GRUPO B

E canto imos esperar por Ondas no inverno?

Eu estou escribindo e teño o desexo de que sexa no 2023, a ver se son capaz. Estamos traballando tamén nunha serie de televisión sobre Caldas e o ideal sería que os dous proxectos converxesen, que fosen máis ou menos simultáneos ou máis ou menos a un tempo, iso debe ser 2023 ou principios de 2024. Agora ando moi ilusionado cunha obra de teatro, vaina interpretar Carlos Blanco, o mellor actor cómico galego ao meu modo de ver, e estrearámola, se todo vai ben, o ano que ven en Galicia, estou moi contento con ela, chámase Sibaris, como o porto no sur de Italia.

Así que me queimaches a seguinte pregunta que era “Aínda non se puxo en contacto contigo Netflix para facer unha serie?”. Despois de La casa de papel, as producións españolas funcionan moi ben! Estaba medio de broma e ti sorprendéchesme, realmente hai un proxecto para unha serie.

Estamos precisamente traballando niso con guionistas galegos. A idea é que a dirixa un director galego, sería Jorge Coira. O que pasa é que as producións cinematográficas, como é típico dos produtos audiovisuais, ás veces demoran e toman camiños inesperados e teñen que coincidir as axendas; pero a idea é que se faga con talentos creativos galegos, con guionistas galegos. A produtora, “Secuoya studios”, que é unha produtora española, de Madrid, na que o director de ficción para a televisión tamén é galego, David Martínez, sei que ten o interese de varias plataformas distintas. Prefiren facer un piloto e despois facer unha poxa para ver onde se emite a cousa.

TERTULIAS LITERARIAS SANTA CRUZ GRUPO B

Non che pregunto nada con respecto ás palabras que identifican os capítulos, que utilizas en lugar do título ou do número, pero se queres dicirme algo, escribireino con gusto.

Bueno, iso ao principio era un xogo que eu tiña, eu escribía sen saber se alguén me queredría ler, se alguén me queredría publicar e cando Galaxia decidiu publicarme, así como Siruela decidiu publicarme, eu planteeilles quitar as palabras do principio e eles dixeron que non, que estaba moi ben. Para min era un xogo, era, por unha banda, unha metáfora dunha novela policial na que as cousas poden ter unha aparencia e logo unha realidade distinta; por outro lado, era unha homenaxe ao dicionario que é a paleta de pintor coa que eu traballo. En castelán traballo co dicionario da Real Academia Española e co Diccionario ideolóxico de la lengua española de Julio Casares; en galego traballo só co da Real Academia Galega porque non teño outro. Polo das palabras, encántame a polisemia, eses afluentes distintos que se abren no río das palabras e sempre hai unha acepción que eu penso que está como unha nube por enriba do capítulo e é a que o titula; despois podería haber un xogo de “busque vostede cal é a palabra escondida”, que está de xeito expreso sempre nunha acepción máis concreta. Pero, en realidade, se eu fose un lector dos meus libros non teño claro que me parase a ler as palabras, eu penso que as saltaría, probablemente saltaríaas.

TERTULIAS LITERARIAS SANTA CRUZ

GRUPO B

Domingo Villar, tes un traballo de verdade?

Á marxe da literatura? Non. Vivo de escribir e vivo un pouco das cuestións periféricas da literatura: dar charlas, conferencias e cousas deste tipo que me axudan. Teño a sorte de poder dedicarme a escribir. Foi tamén unha decisión familiar, a miña muller ten un traballo máis serio, con ingresos fixos e tomamos a decisión, hai moito tempo, de que eu intentaría esta vida literaria que tanto me apaixona. Ademais encárgome dos cativos, temos tres fillos, de ser o que cociña, o que vai á escola a buscar os rapaces, o que fai os deberes con eles, bueno o que facía porque un ten xa dezasete e o outro dezaseis anos. Logo está o de nove, aínda estou enriba del, pero xa pouco. Fun un pouco ama de casa.

Domingo Villar faleceu o 18 de maio de 2022 de accidente cerebrovascular aos 51 anos de idade, tras ser ingresado no Hospital Álvaro Cunqueiro de Vigo dous días antes por este motivo.

TERTULIAS LITERARIAS SANTA CRUZ GRUPO B

Fontes:

<https://studylib.es/doc/6220260/cr%C3%ADmenes-y-humor-en-las-novelas-de-domingo-villar>

<https://www.insulaeuropea.eu/2022/03/07/attilio-castellucci-entrevista-domingo-villar/>

<https://www.elespanol.com/treintayseis/articulos/actualidad/la-realidad-de-toralla-la-unica-isla-privada-con-acceso-restringido-en-vigo>

Biblioteca e Centro de Documentación da Muller “Rosalia de Castro” de Sta. Cruz
Centro Cultural “As Torres”
Rúa Emilia Pardo Bazán, 17
Sta. Cruz - 15179 Liáns (Oleiros)
Tlf. 981626338
Blog : bibliotecasoleiros.blogspot.com
E mail : biblioteca.santacruz@oleiros.org

Introducción á novela policiaca

Un detective, un crime, un asasino, un móbil... a novela policiaca está chea de misterio e acción

"The game is afoot" ... que personaxe decía isto?

Estamos ante un xénero narrativo onde a trama consiste xeralmente na resolución dun misterio de tipo criminal. O protagonista na novela policiaca é normalmente un policía ou un detective, habitualmente recorrente ao longo de varias novelas do mesmo autor, que, mediante a observación, a análise e o razoamento deductivo, consegue finalmente pescudar como, onde, por que se produciu o crime e quen o perpetrrou.

Está xeralmente aceptado que, aínda que os seus antecedentes remóntanse máis atrás no tempo, o xénero policiaco como tal naceu no século XIX da man de Edgar Allan Poe, ao crear ao detective **Auguste Dupin** no seu relato "*Os crimes da Rúa Morgue*"

Dupin foi o primeiro detective de ficción, o éxito foi irresistible desde o principio e os seus contos vendéronse como rosquillas.

Na novela policiaca o detective nunca fracasa, por tanto, sempre obteremos ao final as respostas aos interrogantes

TERTULIAS LITERARIAS SANTA CRUZ GRUPO B

sementados nas súas páxinas.

Nunca falan de crimes perfectos.

O lector adoita identificarse co investigador e vive en primeira persoa as pescudas que reconstrúen o crime ata dar co asasino.

O relato policial é netamente urbano e naceu á vez que os corpos de seguridade nas cidades europeas e norteamericanas a comezos do século XIX.

Por que interesan estos relatos?

Que ocorre neste momento para que interese este tipo de relato?

Sobre todo, o **cambio de paradigma global** co **desenvolvemento industrial**.

Por mor da revolución industrial, iniciada a metade do século XVII en Gran Bretaña e estendida ata mediados do século XIX en EEUU, un novo modelo económico, tecnolóxico e desde logo social comeza a desenvolverse; o éxodo masivo de persoas ás cidades buscando unha forma mellor de vivir, as máis das veces transformando soños en pesadelos nas que mozas pueblerinas acaban hacinadas nos barrios baixos de grandes, cada vez máis grandes, cidades. Esa aglomeración de xentío, de fame e de pobreza, xunto ao desengano e a sensación de fracaso, xera o caldo de cultivo para un aumento da delincuencia, o que provoca que aumenten as “razóns para matar”.

Aparece a figura do detective

Xorde a policía

Por iso destaca o xurdimento da **policía** como institución social en resposta ao aumento de criminalidade. A policía considérase un invento francés, aínda que houbo tres modelos básicos de institución policial que xurdiron na época moderna; son o modelo francés, o inglés e o alemán. Pero calquera deles comporta a introdución do xudicial, o xurdimento dun código civil e a separación do rei respecto a decisións propiamente xudiciais.

Na Inglaterra da época de Poe aparece a Policía Metropolitana de Scotland Yard en 1829. E é de todos sabido a relación entre o detective Sherlock Holmes e Scotland Yard, que representa unha crítica aos métodos de investigación policiais.

E...despois de Dupin, QUE?

Dupin foi o primeiro detective de ficción, o cal serviu de modelo a **Arthur Conan Doyle** para dar vida ao “máis famoso detective de todos os tempos”: **Sherlock Holmes**, que constitúe por excelencia o protagonista arquetípico das novelas policíacas. Doyle, xunto a Agatha Christie, fundou o que se coñecería como a escola británica de novela policíaca.

Evolución da novela policíaca

A narrativa policial ten tres momentos:

- *Nos seus **comezos**, o interese centrábase no **argumento**, en tanto que a trama aclarábase mediante o método dedutivo. Así se cultivou ata 1930.*
- *Máis **tarde**, o centro de interese variou cara á **explicación psicolóxica** dos feitos e no comportamento dos personaxes.*
- *Desde hai algunhas décadas, o estilo é moito máis **realista e violento**. Os crimes teñen razóns concretas; a trama mestura intriga, espionaxe, violencia e mesmo sexo, e as innovacións científicas están ao día.*

Rasgos común de estilo entre as novelas policíacas

A maioría de novelas policíacas teñen certos trazos comúns, características que plasmou desde un principio Edgar Allan Poe, que máis tarde perfeccionaría Arthur Conan Doyle e que o resto de escritores seguiron:

- *Formulación dun caso. Ao principio resultará **indescifrable e complexo**. Con todo, utilizando a **lóxica e o intelecto** poderá desentrañarse. En moitos aspectos é similar a unha partida de xadrez.*

TERTULIAS LITERARIAS SANTA CRUZ

GRUPO B

- *O detective ou investigador adoita ser unha persoa culta, observadora, moi intelixente e, en ocasións, amante da ciencia.*
- *En toda investigación séguese o método científico: observación, análise, dedución.*
- *A investigación debe ter un resultado dobre: a) quen é o culpable do crime, e b) como o fixo, sendo isto o que verdadeiramente dá sentido á trama.*
- *Haberá pequenas doses de violencia, case sempre limitada á presentación do caso.*
- *A solución dáa o detective nas últimas páxinas do relato.*

Estrutura da novela policíaca

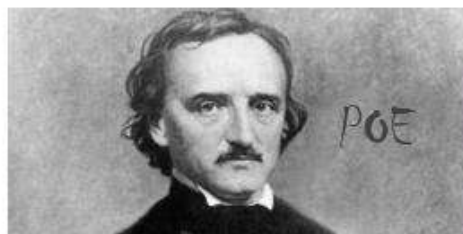
Así como o resto das novelas que existen, a estrutura das policiaais pode ser moi diversa dependendo das preferencias do escritor, da anécdota contada e da vida dos personaxes.

Con todo, na súa gran maioría responden á clásica división aristotélica do relato:

- **INICIO.** Onde se dan os pormenores do crime, cóntase como se descubriu ou se conta como chegou a saber o detective do crime, é dicir, expónse a situación inicial que o involucra no relato.
- **COMPLICACIÓN.** O desenvolvemento da investigación detecti-vesca, coas peripecias que o detective atopará no camiño a medida que vaia xuntando pistas para descubrir ao criminal.
- **DESENLACE.** A revelación do crime e/o do criminal, grazas á astucia ou a intelixencia do detective.

Autores de novelas policíaca

- **Edgar Allan Poe (1809-1849)**. Aínda que o groso da súa obra constituírono contos e non novelas, neles a figura do detective estivo moi presente (Auguste Dupin). Poe foi un autor crave para a literatura mundial do século XIX e sentou as bases para o xurdimento deste xénero específico.
- **Sir Arthur Conan Doyle (1859-1930)**. Escritor e médico escocés, autor de diversos relatos de ciencia ficción e de novelas policiaais, especialmente as protagonizadas polo seu personaxe principal, o detective inglés Sherlock Holmes. Este último quizá sexa o máis famoso detective de toda a literatura occidental.
- **Agatha Christie (1890-1976)**. Escritora e dramaturga británica cuxa obra se centrou no policial, da man do seu personaxe máis soado, o detective Hércules Poirot. Ao longo da súa carreira publicou 66 novelas policiaais, que xunto ao resto da súa obra fixeron dela a autora máis vendida de todos os tempos, segundo os Récord Guinness.
- **Dashiell Hammett (1894-1961)**. Escritor estadounidense de novela negra (policial negro), contos curtos e guións cinematográficos, escribiu baixo diversos pseudónimos unha obra fundamental no xénero, cuxos detectives máis coñecidos son Sam Spade e a parella Nick e Nora Charles.
- **Raymond Chandler (1888-1959)**. O gran autor estadounidense da

TERTULIAS LITERARIAS SANTA CRUZ GRUPO B

novela negra, quen lle atribuíu ao xénero unha dignidade e un prestixio literarios dos que inicialmente carecía. A súa obra é vasta e moita dela foi levada ao cinema, ademais de que o seu nome acompaña ao premio máis prestixioso de novela negra entregado na actualidade, no Noir In Festival europeo.

- **Patricia Highsmith (1921-1995)**. Aínda que o detective ou o policía seguen sendo o tipo de protagonista principal, aparecen novelas de crimes narrados desde outros puntos de vista: a mediados dos anos 50 Patricia Highsmith publica *O talento de Mr. Ripley*, a primeira dunha magnífica serie de novelas que narran as peripecias de Tom Ripley, un estafador que suplanta ás persoas ás que asasina.

Outros.....

Aínda que a novela negra sufriu unha época de crise nos anos 60, desde os 80 ata os nosos días seguiron aparecendo grandes figuras que mantiveron vivo o xénero: **Julian Symons, PD. James, Ruth Rendell** e máis recentemente **Henning Mankell, Fred Vargas, Andrea Camilleri** ou **Donna Leon** entre outros.

En España tamén merecen especial mención **Manuel Vázquez Montalbán, Pedro A. de Alarcón, Francisco García Pavón, Juan Madrid** e **Andreu Martín** e máis recentemente **Lorenzo Silva, Eduardo Mendoza** ou **Alicia Giménez Bartlett**.

Estilos...

A novela negra, policíaca ou de suspense ten moitos lectores e seguidores fieis. Ademais da novela romántica, o xénero policíaco é o que máis vende desde sempre, pero ultimamente co boom de escritores nórdicos e franceses moi bos, que se están gañando os

primeiros postos nas listas de superventas, a novela negra converteuse no best seller das librerías, rexurdindo con gran forza.

Pero o xénero policíaco pode dividirse en distintos tipos segundo o enfoque da trama, o tipo de personaxes e a estrutura.

Aquí déixovos cinco estilos diferentes de escribir novela policíaca:

1. A novela de enigma

Trátase dunha novela policíaca na que a evolución novelesca da trama vai do misterio á explicación do misterio; dun crime á revelación do culpable do devandito crime, dando un rodeo coa investigación do detective que demostra os seus dotes de observación e dedución. Concibido nos anos 1920-1930 como un xogo intelectual entre o autor e o lector. Este tipo de novela de enigma chamouse tamén novela-problema

2. A novela negra

Ao contrario do universo máis convencional, lúdico e policial da novela de intriga, a novela negra que nace en EE.UU. na década de 1920, o que busca é dar conta da realidade social do país : gansters, corrupción, política e policial, o poder do diñeiro, a utilización da violencia...Os detectives “duros de pelar” ao estilo de Philippe Marlow son a súa representación máis emblemática e seguiron sendo moito despois coas novas xeracións de

TERTULIAS LITERARIAS SANTA CRUZ

GRUPO B

escritores de novela negra.

3. A novela policíaca

Neste tipo de novela, o autor tenta poñer en escena da maneira máis realista posible as investigacións criminais por medio de personaxes de policías e detectives profesionais respectando as formas habituais da investigación criminal.

4. A novela de suspense

Mentres que a novela de enigma e a novela negra son novelas cun detective como personaxe principal, a novela de suspense poderíase definir como a novela de “a vítima”. Isto é así porque neste tipo de novelas, o autor pon a un personaxe en situación de perigo ou se ve envolto nunha maquinación ou complot. O autor xoga maquiavélicamente a ir ao contraxeito e a incrementar a tensión dramática, creando expectativa e a precipitación dos acontecementos. A característica principal deste tipo de novelas policíaca é o seu tempo que vai en aumento, máis rápido, febril e frenético por momentos.

5. O thriller

O termo “thriller” que vén do verbo inglés “thrill” significa “estremecerse”. Adoita designar de maneira xenérica á novela policíaca ou de espionaxe. Pero na súa acepción máis moderna, o thriller designa novelas de estilo moi diferente (thrillers médicos, informáticos, científicos...) nos que a característica común é que poñen ao lector en tensión cunhas tramas complexas e estruturadas das súas novelas.

Roda de recoñecemento

Recoñeces ó asesino????

Existe o crime perfecto???

Paso un: o perfecto asesino mata, pero nunca pensa que vai facelo. E é que....

- + crime perfecto adoita ser algo involuntario
- + preparar en exceso un asasinato adoita ser contraproducente

Para cualificar un crime como perfecto tan só requírese un feito, que o autor do crime siga sendo un enigma. Aínda que a maioría dos casos son descubertos tarde ou cedo, aínda quedan algúns sen resolver. Hai varios factores na planificación dun asasinato que poderían salvar a un criminal do cárcere. Entre eles podemos destacar:

Elección das vítimas

Os asasinos relampago son os máis difíciles de capturar debido a que en toda investigación criminal tense en conta a contorna da vítima. O asasino do Zodiaco sería un exemplo de crime sen resolver.

TERTULIAS LITERARIAS SANTA CRUZ

GRUPO B

Móbil

Os perfís máis difíciles de identificar son aqueles que se afastan dos crimes pasionais. Os asasinos cuxo móbil garda relación co mero feito de provocar dor e asasinar son máis escurridizos.

Modus operandi

A forma en que un asasino comete o crime pode supoñer un inconveniente para a investigación; unha planificación meticulosa, que ás veces lle leva un longo período, e o tipo de arma que emprega, algúns dos criminais son difíciles de apresar debido á súa dobre personalidade ou á súa relevancia social por exemplo o caso de Ted Bundy, un perfil pouco sospeitoso.

Escena do crime

Non é o mesmo asasinar de día que de noite, no inverno que no verán, nunha cidade ou nun bosque. Canto máis afastado estea o corpo da vítima do seu asasino, maiores posibilidades haberá de salvagardar o seu anonimato.

Evidencias

O asasino sempre deixa algún tipo de evidencia na escena do crime por invisible que pareza. Así ocorre que para evitar deixar algún tipo de pegada tanto biolóxica como sintética, o asasino tería que roubar un traxe da Nasa.

Coartada

Esta é unha das razóns polas que moitos criminais deixan probas de estar nun lugar diferente ao do asasinato; testemuñas, operacións de tarxeta de crédito por un cómplice, chamadas de teléfono no momento de cometer o crime.

TERTULIAS LITERARIAS SANTA CRUZ GRUPO B

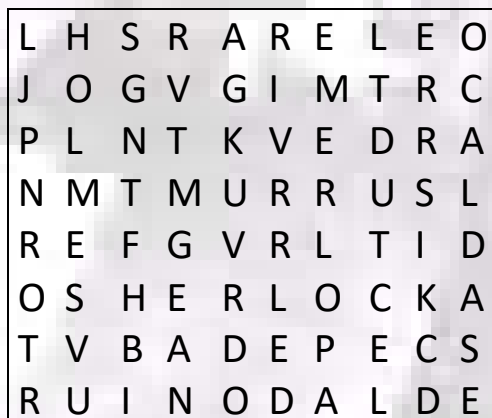

Recordades esta frase do principio??

"The game is afoot" ... que personaxe decía isto?

Fai a túa busca na Sopa de Letras

Atopa ademáis o policía protagonista de "Ollos de auga"

Fontes:

<https://es.literaturasm.com/novela-policiaca#gref>

<https://concepto.de/novela-policiaca/>

Biblioteca e Centro de Documentación da Muller "Rosalia de Castro" de Sta. Cruz
Centro Cultural "As Torres"
Rúa Emilia Pardo Bazán, 17
Sta. Cruz - 15179 Liáns (Oleiros)
Tlf. 981626338
Blog : bibliotecasoleiros.blogspot.com
E mail : biblioteca.santacruz@oleiros.org

